

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/162199,Archiwum-IPN-Oddzial-w-Gdansk-otrzymalo-zbior-cennych-dokumentow-dotyczacych-ni.html>
20.05.2024, 02:10

Archiwum IPN Oddział w Gdańsku otrzymało zbiór cennych dokumentów dotyczących niemieckiego nauczyciela Artura Giese

Materiały, w tym dziennik wojenny (Kriegstagebuch), zostały znalezione po 1945 r. przez polskich mieszkańców w Gdańsku.

W grudniu 2021 r. Oddziałowe Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku otrzymało w darze od Pani Bożeny Oleszek zbiór dokumentów dot. niemieckiego nauczyciela Artura Giese, materiały te zostały znalezione po wojnie przez polskich mieszkańców w Gdańsku.

Artur Giese urodził się w miejscowości Łąkie w powiecie złotowskim (dawniej Lancken / Kreis Flatow), jako syn nauczyciela Arnolda Giese. Idąc w ślady Ojca sam obrał karierę nauczycielską i uczęszczał do Seminarium Nauczycielskiego w Debrznie (dawniej Preußisch Friedland) koło Człuchowa. W momencie wybuchu I wojny światowej w sierpniu 1914 r. zgłosił się jako ochotnik (Kriegsfreiwilliger) do armii niemieckiej z przydziałem do 141 Pułku Piechoty w Grudziądzu (Infanterie-Regiment Nr.141), z którym to oddziałem po krótkim przeszkoleniu wyruszył na front. W trwającej ponad 4 lata wojnie światowej był kilkakrotnie ranny, dosłużył się stopnia oficerskiego – podporucznika (Leutnant), walczył na frontach - zachodnim we Francji i wschodnim w Rosji (również na terenie dzisiejszej Polski m. w bitwach pod Warszawą i Mławą w 1915 r.). Po demobilizacji z wojska w styczniu 1919 r. dokończył przerwana wybuchem wojny edukację w zawodzie nauczycielskim.

W latach 20-tych zawarł związek małżeński z Elisabeth Giese, z którą doczekali się dwójki dzieci (Helga ur. 21-06-1927 r. oraz Erich ur. 07-12-1929 r. zmarł w Gdańsku w marcu 1945 r.). Wg ksiąg adresowych Gdańska pod koniec lat 30-tych mieszkał wraz z rodziną przy ul. Königstaler Weg 34 (dzisiaj jest to ul. Sobieskiego w Gdańsku-Wrzeszczu) a jego zawód określono jako Dipl. Handelslehrer (dyplomowany nauczyciel handlu). Z informacji pochodzących z Kartoteki stron rodzinnych Gdańska i Prus Zachodnich (Heimatortskartei Danzig-Westpreussen) wiemy że we wrześniu 1945 r. został zmuszony do opuszczenia Gdańska i wraz z rodziną został wysiedlony na zachód. W lipcu 1957 r. mieszkał wraz z żoną i córką w Berlinie-Wilmersdorf, przy ul. Salzbrunner Strasse 46. Dalszych losów Artura Giese i jego rodziny nie udało się niestety ustalić.

Wśród przekazanych przez Panią Bożenę Oleszek materiałów archiwalnych unikalnym źródłem jest zachowany w bardzo dobrym stanie dziennik wojenny (Kriegstagebuch) pisany przez Artura Giese od ochotniczego zaciągu na samym początku wojny (5 sierpień 1914 r.) do demobilizacji z wojska w styczniu 1919 r. Dziennik liczy prawie 200 stron maszynopisu nieodłącznym dodatkiem do niego jest zbiór 43 dokładnie opisanych zdjęć i pocztówek

przedstawiających miejsca gdzie stacjonował i walczył Artur Giese. Autor dziennika ciekawie opisuje przebieg szkolenia rekruckiego, walk na froncie wschodnim i zachodnim, pobyt w szpitalach polowych, życie codzienne szeregowych i oficerów armii niemieckiej w latach I wojny światowej, demobilizację i powrót do domu rodzinnego po przegranej przez Niemców wojnie.

Wśród przekazanych materiałów znajdują się również zbiory wycinków prasowych przedstawiających zdjęcia niemieckich żołnierzy z lat 1914-1918 oraz zbiór drukowanych wspomnień z okresu I wojny światowej dotyczących różnych operacji wojskowych prowadzonych przez armię Cesarstwa Niemiec w latach 1914-1918.

Oprac. Marcin Morawiec

